

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr. 38 (1232) 1980 m. rugsėjo mėn. 27 d.

Melbourne

XXV M E T A I

Nužudytiems generolams vėl prisiuvo galvas

Skaudus su bolševikais nuėjusių lietuvių likimas

Liepos 18 dieną Molėtuose buvo didelės iškilmės. Okupantų įsakymu buvo iškilingai minima Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą 40 metų sukaktis. Iškilmų centrinė dalis vyko miesto aikštėje, čia buvo atidengtas paminklas bolševikų generolui molėtiškiui Vytautui Putnai. Paminklas iš esmės — kaip ir kiti, gal ne taip jau blogas. Jį sukūrė skulptorius G. Jokūbonis (Pirčiupio Motinos ir kt. darbų autorius) ir architektas V. Čekanauskas.

"Tiesos" liepos 20 d. korespondentas šitaip aprašo iškilmes: "Pačiame miesto centre, senais topoliais apsuptoje aikštėje, iškeltos raudonos vėliavos. Pučiamųjų orkestras groja kovingus maršus, skamba choro atliekamos dainos. Tautiniais drabužiais pasipuošusios merginos laiko puokštes gėlių, ažuolo lapų girliandą. Garbės sargyboje stovi kariai ir pionieriai". Į iškilmų vietą atvyksta okupantų valdžios paskirti pareigūnai. Jie sako daugybę kalbų, negaili paneigrykos žodžių velioniai generolui. Pagaliau nukrinta paminklo apdangalas, jo papėdėje padedamos gėlės.

Viskai gerai, viskas gražu, tik labai gaila, kad tie, kurie dabar šlovina generolą, nepasakė teisybės žodžio apie jo mirtį: nutylėjo priežastis ir aplinkybes. Taigi keletas žodžių apie generolą Putną.

Jis buvo gimęs 1893. IV. 12 Mackonių kaime, Molėtų valsčiuje. Mokėsi Dailės mokykloje Rygoje ir ten gyvai reiškėsi lietuviškoje veikloje, kaip dailininkas apipavidalindavo "Kanklių" draugijos ruošiamus spektaklius, bendradarbiavo Vilniuje išleistose "Meno dienoje". 1915 m. mobilizuotas į rusų kariuomenę, 1918 m. perėjo į raudonosios armijos pusę. Nuo čia prasidėjo jo raudonoji karinė karjera. Iškilo į pulko, diviziono, brigados vadus. Pasižymėjo kautynėse prieš Kolčako armiją. 1923-4 m. Maskvos karo mokyklos viršininkas, 1927 — 1936 m., kaip labai gabus karininkas, buvo Sovietų karinis attachė Japonijoje, Suomijoje, Vokietijoje, D. Britanijoje. 1931 m. korpuso vadas.

Rodos, kad komunistai turėjo savo karžygiui tinkamai atsidėkoti. Tačiau įvyko kitaip. Putna buvo suimtas, kalintas, kankintas, žiauriai tardytas ir 1937. VI. 11 Maskvos kalėjime sušaudytas. Kitaip tariant, vos 44 metų generolui — he-

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis
Čikagoje

rojų vietoje padėkos buvo nuimta galva. Dabar jis "rehabilituotas". Jo vardu vadinamos gatvės, žvejybinis laivas, pastatytas paminklas, apie Putną išleistas kelios knygos. Jis vėl herojus. Vadinasi, nukirsdinta galva vėl prisiūta.

Bet yra ir daugiau į jį panašių generolų. Štai Jeronimas Uborevičius. Gimė 1896. I. 14 Antandrijos kaime, Daugailių valsčiuje. Mokėsi Daugpilio keturklasėje, studijavo Peterburgo politechnikume. 1916 m. baigė artilerijos mokyklą, dalyvavo mūšiuose prie Nemuno, Vislos, Besarabijoje, buvo sužeistas, 1918 m. prie Daugpilio pateko vokiečiams ir nelaisvę. Grįžo į besikuriančią Lietuvą, gyveno tėviškėje, bet čia niekas juo nesusidomėjo. Taigi patraukė į Rusiją ir čia padarė didžiulę karinę karjerą. Būdamas 20 metų vadovavo pulkui, 22 metų — brigadai, 23 m. armijai, 25 metų — karinei apygardai. Paruošė gerus planus ir juos vykdė. Jam priskiriami nuopelnai carinio generolo Denikino armijos sutriuškinimo. Jo vadovaujama kariuomenė 1922 m. išvadavo Vladivostoką. Pasibaigus pilietiniam karui, paskirtas Kijevo, Minsko karinės apygardos vadu. Ėjo ir kitas labai atsakingas pareigas. Buvo du kartu paskelbtas Sovietų didvyriu. Ir jis,

kaip ir gen. Putna, domėjosi Lietuva. Bet štai 1937 m. vasario mėnesį ir gen. Uborevičiui buvo nuimta galva. Sovietinėje enciklopedijoje kukliai rašoma: "Žuvo ne teisėtai represuotas asmenybės kulto sąlygomis". Po Stalino mirties rehabilituotas. Vakarykštis "niekšas" generolas Uborevičius vėl "sovietų didvyris". Ir jo vardu vadinamos gatvės, išleistas apie jį kelios knygos. Antandrijos kaime, kur jis gimė ir gyveno pastatytas paminklinis akmuo. Jo visi giminės 1941 m. buvo išvežti į Sibirą ir sunaikinti. Prieš keletą metų Utenoje pastatytas jam keistas paminklas, kurį sudaro tikrai viena didžiulė generolo Uborevičiaus galva, pastatyta ant labai žemo pjedestalo. Vadinasi, ir šiam generolui galva vėl prisiūta. Bet jis ne pirmas ir ne paskutinis. Štai dar vienas kitas.

1902. IV. 15 Rokiškio mieste, žydų šeimoje, gimė Jokūbas Smuškevičius. Komunistų revoliucijos metu mėgino Rokiškyje kurti bolševikų valdžią. Nepasisekė, pabėgo į Rusiją. Čia padarė karinę karjerą. Iškilo kaip gabus lakūnas, vadovavo aviacijos grupei, brigadai. 1936 m. buvo Stalino pasiūstas į Ispaniją. Oficialus jo titulas buvo "Ispanijos respublikos vyriausias aviacijos patarėjas", bet faktiškai buvo karo aviacijos ministeris. Generolo Duglo vardu dalyvavo kautynėse, pasižymėjo. Buvo pakankamai žiaurus beginkliams gyventojams ir drauge su Martynu Gudečiu ir kitais "kovotojais" stengėsi Ispanijoje įtvirtinti raudonąją val-

(Nukelta į 2 psl.)

VYSKUPO JULIJONO STEPONAVIČIAUS JUBILIEJUS

Rugsėjo 11 dieną suėjo dvidešimt penkeri metai nuo Vilniaus arkivyskupijos apaštališkojo administratoriaus vyskupo Julijono Steponavičiaus konsekracijos. Julijono Steponavičiaus Popiežius Pijus XII paskyrė titulinio Antarado vyskupu ir Panevėžio vyskupo Kazimiero Paltaroko pagalbininku 1955 metais gegužės 22 dieną, o tą pačią metų rugsėjo 11 dieną Panevėžio katedroje įvyko jo iškilinga konsekracija. Dviem metams pralinkus, mirus vyskupui Paltarokui, Apaštalių Sostas Vyskupą Julijoną Steponavičių paskyrė Panevėžio ir Vilniaus vyskupijų apaštališkuoju administratorium. Bet Julijonui Steponavičiui neilgai teko

eiti šias pareigas. 1961 metų pradžioje komunistinė valdžia, nepateikusi jokio kaltinimo, vyskupą Julijoną Steponavičių nušalino nuo jo tiesioginių pareigų ir ištremė į Žagarę, Joniškio rajone, kur jis ir dabar tebėra priverstas gyventi. Vyskupo Julijono Steponavičiaus konsekracijos dvidešimt penkerių metų sukaktį šiandien pagarbiai mini Lietuvos Bažnyčia ir jos tikintieji drauge su viso pasaulio lietuviais, karštai meldami Visagali Dievą, kad laimintų ir globotų brangųjį jubiliatą, suteiktų jam stiprybės bei ištvermės ir toliau ilgus metus ištikimai tarnauti Dievui, Bažnyčiai ir lietuvių tautai.

LRTV

lietuvių pasaulyje

— Iš Lietuvos Vatikana pasiekė žinia: Rugsėjo 2 d. Lietuvoje mirė Alksnėnų parapijos klebonas, Vilkaviškio vyskupijoje, kun. Vincas Kizlaitis, 85 m. amžiaus, kunigu išventintas 1920 m. Velionio laidotuvis rugsėjo 5 d. Alksnėnuose dalyvavo vyskupas Liudas Povilonis, daug kunigų iš įvairių Lietuvos vietų ir didelė minia tikinčiųjų. Šiemet tai jau 10-tas kunigas miręs Lietuvoje.

— Tarptautinės Amnestijos Organizacijos skyrius Danijoje atspausdino trylika tūkstančių atviručių, adresuotų Lietuvos generaliniam prokurorui. Atvirukuose prašoma peržiūrėti lietuvių politinio kalinio Henriko JASKŪNO bylą, kuris 1977 m. buvo nuteistas 10 metų kalėjimo ir 5 metus tremties. Didelis tų atvirukų skaičius Jaskūno reikalui jau išsiųstas iš Skandinavijos kraštų į Lietuvą.

— Čikagoje jau gauta Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika Nr. 43 ir Nr. 44. Jos dabar ten dauginamos ir netrukus pasieks laikraščius ir atitinkamas institucijas. Atskiras Kronikas tuojau verčia į anglų kalbą kun. Kazimieras Pugevičius — Religinės Šalpos direktorius, spausdinamos ir išsiuntinėjamos spaudai angliškai kaibantiame pasaulyje.

— Kun. Vacys Šarka Hamburge parašė vėl naują laišką Brežnevui į Maskvą, prašo paleisti kalinius ir tremtinius, prašo, kad tikintieji Lietuvoje nebūtų persekiojami ir galėtų naudotis žmogaus elementariausiomis teisėmis, kai visada ateistai proteguojami ir favorizuojami, o tikintieji lietuviai skriaudžiami ir net persekiojami.

— Ričardas Daunoras, buvęs Vilniaus Operos solistas, į Vakarų pasitraukęs 1976 m., dainų koncertais 1978 m. rugpjūčio mėnesį aplankęs ir Australijos lietuvių kolonijas, šių metų liepos 16 dieną sėkmingai baigė Vakarų Vokietijoje Stuttgarto konservatorijos operos meno studijas. Konservatorijoje Ričardas ypač gerai išvystė savo bosą balso pilnumą ir stiprų skambėjimą operiniuose dalykuose. Kai jis dainavo dar 1978. VII.13 Melbourne Lietuvių Namuose, tai gausi publika buvo jo dainavimu taip sužavėta, net du kartus visi atsistojo jam sukėlė dideles ovacijas.

— Čikagos centre įsteigta lietuvių meno galerija žymaus foto menininko kunigo Algimanto Kezio iniciatyva. Ši meno galerija sudarys progą lietuvių dailininkam supažindinti su savo darbais Amerikos meno žinovus, mėgėjus ir plačią visuomenę.

— ELTA PRESS — mėnesinis anglų kalba VLIO leidžiamas ir Tautos Fondo finansuojamas biuletenis, paskutinėje laidoje pristato Aušros Nr. 20, LKB Kronikos Nr. 41 ir naująjį leidinį Pastogę Nr. 1. Tai dokumentinė medžiaga iš Lietuvos persekiojimo faktų. KGB naujais areštais siekia sunaikinti savilaidinę pagrindinio spaudą, bet Kronika skelbia, kad ir tokiose sunkiose sąlygose ji vistic bus leidžiama.

Savi mokytojai terorizuoja vaikus

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika kiekviename numeryje pateikia vis naujų žinių apie tikinčiųjų vaikų persekiojamą sovietinėje mokykloje. Pagal Kronikos skelbimus pranešimus iš įvairių Lietuvos vietovių, vaikai vien dėl savo tikėjimo yra mokyklose bauginami, diskriminuojami, kartais net baudžiami. Toks vaikų persekiojimas sovietinėje Lietuvos mokykloje yra ypač netoleruotinas šiais laikais, kai visame civilizuotame pasaulyje yra visomis priemonėmis ryžtingai kovojama prieš vaikų išnaudojimą ir persekiojimą.

Jungtinių Tautų Organizacija praėjusiais metais buvo net paskelbusi tarptautinius Vaiko Metus, ragindama visus pasaulio kraštus užtikrinti vaikams jiems priklausančias teises, jų tarpe taip pat ir teisę į tikėjimą.

Lietuvoje šis Jungtinių Tautų Organizacijos raginimas liko be jokių pasekmių: vaikai ir moksleiviai, kaip anksčiau, taip ir dabar, dėl savo tikėjimo yra grubiai diskriminuojami. Šią tikinčiųjų moksleivių diskriminaciją labai vaizdžiai iškėlė Lietuvoje įsisteigęs Tikinčiųjų Teisėms Ginti katalikų komitetas savo rašte Jungtinių Tautų Organizacijai. Penkių lietuvių kunigų pasirašytame rašte sakoma: "Mokyklose tikintys vaikai yra verčiami kalbėti, piešti, rašyti, vaidinti prieš savo sąžinę, o jeigu tokie vaikai atsisako vykdyti ateistų mokytojų nurodymus, jiems rašomi dvejetainiai arba mažinamas elgesio pažymys. Net valstybinio saugumo organai tardo šventom Mišiom patarnaujančius vaikus, mokiniai įvairiai terorizuojami. Tokių pavyzdžių pilna visose Lietuvos mokyklose, kuriose kai kurie tikintieji mokiniai yra net sukurstytų komjaunuolių mušami.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika kiekviename savo numeryje skelbia daugybę mokinių pavardžių, tėvų skundų, iš kurių išryškėja, kaip ateistai mokytojai terorizuoja mokinius, kaip juos prievartauja ir niekina dėl tikėjimo, kaip, pastatę prieš klasę, liepia kitiems iš tikinčiųjų tyčiotis.

Liūdniausia yra tai, jog tikinčiuosius mokinius terorizuoja patys lietuviai mokytojai ir mokytojos. Tiesiog nesuprantama, kaip tie mokytojai sutinka tarnauti lietuvių tautai siekiančiam sunaikinti ateistiniam komunizmui, kaip sutinka dirbti išdavikų darbą.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika nuolat skelbia tokių mo-

kytojų pavardes - Švėkšnos vidurinės mokyklos mokytojos Iljara Rimkutė, Černiauskienė, direktorė Ona Bintverienė, Žemgulienė, Didvyžių, Vilkaviškio rajono vidurinės mokyklos direktorė Salomėja Mikelaitytė, mokytoja Regina Naujokaitienė, Arminų mokyklos, Vilkaviškio rajone, mokytoja Aldona Matjošaitienė, Krosnos mokyklos, Lazdijų rajone, mokytoja Jesevičienė, Mažeikių mokyklos mokytojos — Bučienė, Narkienė, Grigalaitienė ir taip be galo.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika kelerių metų bėgyje išvardino daugybę tokių ateistam tarnauti besistengiančių lietuvių mokytojų, ne tik moterų, bet ir vyrų. Suprantama, kad okupacijos sąlygose ir mokytojam darbas nėra lengvas. Mažeikių mokyklos mokytoja Narakienė kartą išsitarė vienai persekiojamos mergaitės motinai: dėl jūsų dukters aš visai nenoriu prarasti darbo ... Gyventi, visiems reikia, bet tai nepateisina vaikų ir žmogaus pagrindinių teisių laužymą, tuo būdu pažeidžiant krašto įstatymus ir tarptautinius įsipareigojimus. Pačiam komunizmui būtų naudinga, kad jaunimas būtų auklėjamas doras, sąžiningas, kad prisilaikytų katalikiškosios dorovės principų. Tiesa, išaugintas bedievis galbūt yra lengviau palenkiamas komunistinės sistemos valiai. Jis tampa mažiau atsakingas ir turi mažiau konfliktų su sąžine. Tačiau pagrindu, net ir komunistinei valstybei tokie žmonės yra kenksmingi.

Tikinčiųjų vaikų persekiojimas Lietuvoje kelia didelį susirūpinimą laisvųjų lietuvių tarpe ir verčia juos nuolat iškelti pasauliui Lietuvos jaunimui daromą didelę skriaudą. Ateistai mokytojai priva-

lėtų pagalvoti, kad istorija juos griežtai pasmerks, kaip smerkia praėjusių laikų išdavikus. Okupacijos eina ir praėina, o tauta išlieka su savo liūdna arba laiminga istorija, su savo didvyriais, kankiniais ir kankintojais. Apie tai turėtų pagalvoti ir tie lietuviai mokytojai, kurie trukdo vaikams būti dorais ir sąžiningais žmonėmis, siekti gėrio ir grožio, nepaisant, kad jie ta siektų daugiau nusilenkdami kryžiui, negu piautuvui ir kūjui.

ELTA

= **Mendozas mieste** Argentinoje spalio 8-12 dienomis rengiamas tautinis Marijos garbinimo kongresas, kurio darbai telksis apie tris pagrindines temas: Marija ir šeima, Marija ir liaudies pamaldumas, Marija, jaunimas ir pašaukimai. Kongreso metu Mendozoje įvyks didinga religinė manifestacija. Iš keturių užmiesčio vietovių į Mendozą žygiuos keturios procesijos, sudarydamos kryžiaus ženklą, o kiekvienoje procesijoje dalyvaus po 25 tūkstančius tikinčiųjų. Čia įvykstančių iškilmingų šv. Mišių metu Argentinos Bažnyčia bus paaugota Marijai. Šį kongresą remia krašto valdžia, kuri specialiu dekretu kongresą paskelbė valstybinės svarbos įvykiu.

= **Albertas Didysis**, jo laikai, jo darbai ir reikšmė ateičiai, — tokia tema rugsėjo 3 d. Vakarų Vokietijoje prasidėjo XXII tarptautinis Viduramžių tyrinėtojų kongresas, surengtas 700 metų sukakties proga nuo šv. Alberto Didžiojo mirties. Jis buvo pirmas įžymus vokiečių teologas, mokslininkas, Bažnyčios Daktaras, profesoriavęs Koelno universitete

NUŽUDYTIEMS GENEROLAMS VEL ...

(Atkelta iš 1 puslapio)

džiū. Nepavykus bolševikams įsiviešpatauti Ispanijoje, grįžo į Rusiją, dalyvavo kautynėse su japonais, kurį laiką buvo visos Sovietų Sąjungos karinės aviacijos pajėgų viršininkas. Bet 1941 m. buvo suimtas ir sušaudytas Maskvoje.

Dabar ir generolas Smuškevičius "rehabilituotas". Rokiškyje jo vardu pavadinta miesto aikštė, 1969 m. gen. Smuškevičiui pastatytas paminklas. Vadinas, ir jam prisiūta galva. Bet eikime dar prie ketvirtos lietuvių generolo.

Eišiškių apylinkėse yra Čičiūnų

kaimas. Jame 1903 m. šaltkalvio šeimoje gimė Jonas Blaževičius. I pas. karo metu atsidūrė Rusijoje ir ten padarė karinę karjerą. Buvo divizijos, vėliau korpuso vadas. II pas. karo metu kovėsi Suomijos, Ukrainos frontuose. 1945 m. jo vadovaujama divizija "laisvino" Austriją ir Vengriją. Jo dalinys paėmė ir nelaisvę 20.000 vokiečių.

Bet bolševikams šiam lietuvių tautybės generolui galvos nuimti neteko, nes jį pasiskubino nuimti vokiečiai. Gen. Blaževičius kautynėse Alpių kalnų srityje užvažiavo ant minos. Jis žuvo 1945. IV. 24. Buvo paskelbtas Sovietų Sąjungos didvyriu.

Aprašėme keturis labai gabius karius, kurie susidėjusių aplinkybių dėka nuėjo tarnauti ne savajam kraštui, bet mūsų didžiausiam priešiui. Nesmerkiame jų, bet ir neskelbiame lietuvių tautos didvyriais.

Be abejo, yra daugiau lietuvių generolų, pulkininkų ir kitų laisvųjų karių, kurie tarnavo mūsų priešui ar net už jo imperiją žuvo. Šiandieninės aplinkybės lietuvių vėl verčia tarnauti raudonojoje armijoje, padėti mūsų šalies okupantams stiprinti ir plėsti Sovietų imperijos ribas. Tai skauda mažos tautos tragedija.

įvykiai

● **Irako kariuomenė** su rusų tankais ir aviacija puolė Iraną rugsėjo 23 d. auštant. Jau įsiveržė 15 km į Iraną per visą 480 km ilgio pasienį. Abiejose pusėse įsilepsnojo karo veiksmai. Irakas turi geriausiai išlavintą kariuomenę, o Irano kariuomenė netekusi gerų vadų, kai revoliucinė Khomeini valdžia savo generolus išžudė. Smarkios kovos ir Irano šiaurėje su sukilėliais kurdais. Irakas reikalauja Persų įlankos strateginėse žiotyse trijų salų, kurias 1971 m. britams pasitraukus užėmė Irano šachas. Per tą sąsaurį į Indijos vandenyną išplaukia tanklaiviai, veždami Vakaruose du trečdalius sunaudojamąs alyvas. Karui prasidėjus Irako vicepremjeras nuskrido į Maskvą tartis. Kur Tigro ir Eufrato upės susilieja, sudaro Sat al-Arabo upę, kuri po 180 km įteka į Persų įlanką. Antroje tos upės pusėje yra patys didžiausieji Irano alyvos šaltiniai - Abadano ir Khorramshah rafinerijos, kurias Irakas skelbia si su tankais jau apsupęs. Kovos vyks ta žemėje, jūroje ir ore.

● **Vietnamas** remia Burmoje komunistų partizanus prie Kinijos sienos, kurių ten esama apie 20.000. Burmos kariuomenė kasdieną kovoja su tais partizanais. Vietnamas užkariavęs Kampučiją dabar prie Tailando sutraukė per 7 divizijas su sovietų sprausminiais lėktuvais. Kampučijos nuversta komunistinė valdžia, Kinijos palai-koma dar tebekovoja kalnuose šiaurinėje dalyje.

● **Indijoje** pora milijonų gyventojų kovoja su badu, kai rytų Indijoje išsiliejo Mahanadi upė, per 1.000 žmonių nuskendo.

● **Amnesty International** praneša, kad komunistų valdomoj Kuboje vyksta nuolatiniai areštai ir politinių kalinių kankinimas, žudynės, paskelbė raportą 250 puslapių, pateikia 600 kankinimo atvejų.

● **Varšuva.** Lenkijos darbininkų streikų reikalavimu rugsėjo 21 d. televizija perdavė šv. Mišias, kurios buvo matomos visoje Lenkijoje ir pietinėje Lietuvoje. Mišias tikintieji baigė tradicine giesme "Dieve, gelbėk Lenkiją", daugelis tikinčiųjų giedodami verkė.

● **Melbournas.** Australijos komunistų partija Wills elektorate išstatė savo kandidatą į Federalinį parlamentą ir savo antrą preferenciją atiduoda darbiečių partijos kandidatui Bobui Hawke.

● **Sydnejus.** Ministeris pirm. Mr. Fraser puola ALP Viktorijos kairiųjų socialistų grupę, užvaldžiusią Australijos darbiečių partiją. Queenslando darbiečių senatorius Georges pareiškė, kad Sovietų Sąjungoje yra daugiau garbingumo ir moralės negu Australijoje. Dėl Afganistano okupacijos darbiečiai kaltina Ameriką, o ne Rusiją. Viktorijos darbiečių partijai Amerika yra Australijos priešas Nr. 1. Tokiems darbiečiams valdant, ar Australija netaptų Sovietų satelitu?

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington. Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaguoja Redakcinė komisija. Vyr. redaktorius kun. Pr. Daukynys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams 20 dol. Kituose kraštuose 25 dol. Atskiras numeris - 50 centų. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

TĖVIŠKĖS AIDAI

ISPĖJA SOVIETŲ GRĖSME

Australijos lietuvius paskatino naujam ryžtui dirbti dėl Lietuvos laisvės iš Amerikos birželio mėnesį atvykęs Simas Kudirkas ir ispėjo Australijos visuomenę Sovietų komunistų grėsme. Simas išgarsėjo pasaulyje savo istoriniu šuoliu į laisvę prie Amerikos krantų, sovietų sudaužytas, nuteistas dešimčiai metų į vergų stovyklas. Po 4 metų bausmės buvo išlaisvintas Amerikos lietuvių didelėm pastangom. Jo istorijai amerikiečiai net ir filmą pagamino.

Šiomis dienomis Australiją ispėti sovietų grėsme atvyko iš Amerikos ukrainiečių žymus disidentas profesorius Valentinas Moroz, kuris pernai gegužės mėnesį su keliais keturiais disidentais buvo Amerikos išlaisvintas iš Sovietų kalėjimo. Moroz buvo 29 metų, kai 1956 m. Sovietų saugumas jį suėmė ir nuteisė 14 metų į vergų stovyklas, kadangi jis protestavo prieš ukrainiečių kultūros darymą ir kalbos žalojimą. Lietuviškai visuomenei jį plačiai pristato Aidų gegužės-birželio laida. Sovietai prof. Morozą kalėjime badu marino, dviem metams izoliavo vienutėje, užleisti kriminalistai jį peiliais subadė. Sutriko jo inkstai nuo mušimo, pabjuro kraujas, prievarta leidžiamos injekcijos pradėjo ardyti smegenis. Taip prof. Moroz merdėjo Mordovijos lageriuose.

Šiandieną Valentinas Moroz profesorijauja Amerikos Harvardo universitete. Žymiausias jo veikalas "Pranešimas iš Berijos rezervato" jau išverstas į keliolika kalbų. Moroz sako: "Po kalėjimų ir lagerius aš visur sutikau lietuvių ir persisunkiau didele pagarba lietuvių tautai. Kažką ypatingo, ramaus ir nepalaužiamo turi jūsų žmonės. Lietuvių tautinis judėjimas yra pasiekęs viršūnę to, kas vyksta Sovietų Sąjungoje. Niekur nebuvo tokios situacijos, kaip Kaune, kai po heroiško Romo Kalantos žygdrbio įvyko manifestacija, į kurią išėjo visas miestas. Niekur nebuvo tokios situacijos, kad jaunimas išsiveržtų į gatves su šūkliais: "Lauk iš Lietuvos, okupantai", kad milicija vaikytų juos ir vis dėlto nesugrūstų visų į kalėjimus. Mes, ukrainiečiai, tokiais dalykais negalime pasigirti. Ir niekas, išskyrus lietuvių, negalėtų pasigirti tokiomis demonstracijomis ir jaunimu, kuris drįstų iškelti savo tautines vėliavas. Kitas įrodymas yra "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", kuri eina, nepaisant areštų. Man žinomi faktai liudija, kad Lietuvoj disidentų sąjūdis verda giliai ir neužgniauziamai".

Su ypatinga pagarba prof. Moroz atsiliepia apie Lietuvos dvasios milžinus - sąžinės kalinius - Balį Gajauską, Viktorą Petkų, seniausią kalinamą Petrą Paulaitį. Kalėjimuose V. Moroz pramoko ir lietuviškai. Taip Lietuvos katalikai savo kova už tikėjimo laisvę ir žmogaus teises garsėja pasaulyje.

PD

Popiežius kalba jaunuoliams

Popiežius Jonas Paulius II lankydamas Akvilos miestą ir apylinkes prie vienos Marijos šventovės susitiko su tos provincijos jaunuoliais, kuriems pasakė reikšmingą kalbą.

Pirmiausia - kalbėjo popiežius — man yra didelis džiaugsmas susitikti su jumis. Į jūsų žemę atvykau norėdamas ypatingu būdu pagerbti šv. Bernardiną Sienietį, nuo jo gimimo šešiem šimtam metų praėjus. Atvykau, kad pasimatytum su jumis, brangūs jaunuoliai, kad pakalbėčiau su jumis, jūsų išklausičiau ir užmegsčiau nuosirdesnę ir konkrečią draugystę su jumis, kad pažvelgčiau į jūsų akis, kaip darydavo Jėzus, ir palikčiau jums savo žodį prisiminimui ir jūsų veikimo programai.

Jum trokštu pateikti apie šv. Bernardino asmenį kai kurias užuominas, kurios galėtų būti gyvenimo gairės, sekant to šventojo pėdomis. Žinokite, pirmiausia, kad esminis ir lemiantis šv. Bernardino bruožas buvo Jėzaus pažinimas.

Apie tą šventąjį jum yra žinoma, kad jis nuo mažens tapęs našlaitis, buvo išauklėtas Sienos miestė gilaus krikščioniško tikėjimo šviesoje. Būdamas jaunuolis troško pilnai pasižvesti Jėzui. Tapęs švento Pranciškaus vienuolijos kunigu, dvylika metų studijavo ir rinko žinias iš Šv. Rašto, teologijos, moralės, asketikos, mistikos, kad vertai ir tinkamai pasiruoštų mokslininko misijai. Paskui keliavo po visą šiaurės ir vidurio Italiją su užsidegimu skelbdamas Kristaus meilę ir pamaldumą Jėzaus Vardui, pasirinkęs simbolį IHS, kuris reiškia Iesus Hominum Salvator (Jėzus žmonių Gelbėtojas). Jis tikrai buvo įsimylėjęs į Jėzų, ką rodo jo daugybė lotynų ir italų kalbomis pasakytų pamokslų.

Brangiausi! - kreipėsi popiežius į jaunuolius. — Stenkitės pažinti Jėzų tikrai ir pilnai! Gilinkite tą pažinimą, kad įeitumėte į jo draugystę. Jėzaus pažinimas jum gali suteikti tikro džiaugsmo, ne

vien tik egoistinio ir paviršutiniško. Jėzaus pažinimas užpildo vieniškumą, išlaško liūdesį ir netikrumą, teikia gyvenimui prasmę, sutvardo aistras, sukilina idealus, praplečia energiją meilės darbui, apšviečia pasirenkant gyvenimo kelią. Ir jum pakartojtu tai, ką sakiau Paryžiaus jaunuoliams - kalbėjo popiežius. Jėzus mum nėra vien tik brolis, draugas, Dievo žmogus. Mes jame matome viengimį Dievo Sūnų, kuris yra viena su Dievu Tėvu, kurį Tėvas padovanojo pasauliui. Leiskite, kad Kristus taptų jum Kelias, Tiesa, Gyvenimas. Leiskite, kad jis būtų jūsų išgelbėjimas ir jūsų laimė. Leiskite, kad visas jūsų gyvenimas su visomis jo dimensijomis atsilieptų jūsų santykiuose, jausmuose ir mintyse, kad pilnai sutaptumėte su juo ir būtumėte kaip Kristus.

Šv. Bernardinas troško ir troškta, kad Jėzaus vardas būtų įrašytas jūsų mintyse, sutaptų su jūsų širdies plakimu, plauktų iš jūsų lūpų pagerbtais ir palaimintais. Jėzus yra draugas kuris neapvilia, kuris jus myli ir nori jūsų meilės. Jūsų tvirtas pasiryžimas tebūnie jį labiau pažinti, skaitant Evangeliją, studijuojant gerus raštus, apmąstant šventųjų gyvenimus ir konvertitų patirtį.

Išmokite iš šv. Bernardino gyventi nuosekliai pagal krikščionišką tikėjimą. Nepakanka vien pažinti Jėzų. Reikia nuoseklumo gyvenant pagal išpažįstamas idėjas. Tas šventasis gyveno sunkiais ir ne ramiais laikais: Italija, nors buvo krikščioniška, bet praktikoje buvo toli nuo Kristaus dvasios. Padėtis buvo keblė: socialinis neteisingumas, neapykanta, nesantaika šeimų ir miestų tarpe. Šv. Bernardino nebaugino nei laikas, nei žmonės: būdamas įžvalgas ir išmintingas, jis suprato, kad pikta nugalėti galima tik gerą sėklą sėjant. Jis aštriai kovojo prieš nuodėmę, griežtai išpėdamas krikščionis, pasauliečius ir kunigus, žemuosius ir galinguosius, ponus ir darbininkus, kad nuo

sekliai gyventų. Jo gyva ir ori iškalba, kartu aštri ir nepalenkiama, su didele drąsa smerkė blogi kiekvienoje vietoje, plakdama ydas ir iškrypimus, neaplenkdama nė vieno, visus ragindama į atsivertimą ir atgailą. Kaip liudija jo bendraliai kiai toks didelis skaičius ėmė artintis prie sakramentų, kad net kartais trūkdavo kunigų išpažintim klausyti ir Komunijai dalinti.

Štai, mieli jaunuoliai - kalbėjo popiežius - svarbus jum raginimas: Būkite nuoseklūs! Krikščionių tikėjimas, mūsų pačių vertybė ir šiuolaikinio pasaulio troškimas ypač reikalauja nuoseklumo: nuoseklumo kovojant su nuodėme ir nuolatinių pastangų heroiskai gyventi malonėje. Nesileiskite įbauginami ir liūdnai nuteikiami! Būkite nuoseklūs Jėzaus draugystėje, praktiškai vykdydami doros įstatymus, ir maitindami savo sielą Kristaus Kūnu, laikas nuo laiko rimtai atsigaivindami Atgailos sakramentu.

Pagaliau mokykitės iš šv. Bernardino liudytojų drąsos. Jis buvo nepalaužiamas Kristaus liudytojas. Jis buvo pavyzdys Sienos miesto jaunuoliams, kai 1400 metais ten užėjo baisus maras: su dvylika savo draugų jis nebijojo pasižvesti gelbėti ir slaugyti vargšus ligonius, su pavojum savo paties gyvybei. Būkite drąsūs! Pasauliui reikia drąsių jaunuolių.

BRAZILIJOS APYE LIETUVĄ

Lietuvos prievartinio įjungimo į Sovietų Sąjungą sukaktis rado platų atgarsį taip pat ir Brazilijos didžiojoje spaudoje. Straipsnius apie Lietuvą ta proga atspausdino įtakingiausieji Rio de Janeiro ir Sao Paulo brazilų laikraščiai, plačiai nušviesdami Lietuvos pavergimo aplinkybes, lietuvių tautos patirtas ir tebeptiriamas kančias sovietų sprespaudoje, dabar vedamą lietuvių kovą už krašto nepriklausomybę atstatymą ir pagrindinių žmogaus teisių, jų tarpe religinės laisvės apsaugojimą. Straipsnių ant raštės vaizdžiai nusako didžiųjų brazilų laikraščių politinį nusistatymą Pabaltijo kraštų atžvilgiu. Rio de Janeiro dienraštis "Jornal do Brasil" savo straipsnį - papuoštą Lietuvos žemėlapiu, - užvardino "Baltijos kraštų okupacijos metinės". Pats svarbiausias Sao Paulo dienraštis - "O Estado de Sao Paulo" paskelbė straipsnį, pavadintą "Lietuva tebėra gyva po Rusijos jungu". Dienraštis "Jornal da Tarde" užvardina straipsnį "Lietuvių tauta niekada nenutraukė savo kovos už religinę laisvę, nežiūrint persekiojimų ir kalėjimų". Kai kuriuose straipsniuose raudonosios armijos įsiveržimas į Pabaltijo kraštus yra palyginamas su Sovietų kariuomenės intervencija Afganistane. Paryžėtinai, kad informacinę medžiagą apie Lietuvą brazilų spaudai parūpino Brazilijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga! Informacinės žinios buvo išsiuntinėtoms ne tikta Brazilijos laikraščiams, bet taip pat Brazilijos parlamento atstovam, krašto politinio, visuomeninio ir religinio gyvenimo veikėjams.

ELTA

PADĖKA

Sirdingai dėkojame Melbourne Lietuvių Katalikų Moterų Draugijos pirmininkei H. Staikuvienei ir visoms Draugijos narėms už gražų ir skoningą stalų papuošimą, skanūs užkandžius, puiklį vakarienę Tėviškės Aidų baliuje Melbourne Lietuvių Namuose rugsėjo

13 d. Ačiū jaunesnėms narėms už loterijos bilietų išplatšinimą ir vakariinės aptarnavimą. Dėkojame visiems loterijos fantų aukotojams p.p. Reimerienei - paveiklas, St. Lipčiui - dveji kolonikai ir dvejios apykaklės, A. Bajorui - Tėviškės Aidų prenumerata, T. Bikučienei - J. Walker, J. Kebliui - Remy Martin, S. Šiuškui - ungurys, J. Kesminienei - staltiesė, N. Žemaitienei - šampanas, V. Vaitiekūnienei - vaza su vaisiais. Ačiū visiems, kurie bei kokių būdu prisidėjo prie šio baliaus rengimo. Sirdingai dėkojame gausiai susirinkusiems svečiams, duosniai parėmusiems loteriją, sudariusiems jaukią, gaivią baliaus nuotaką.

ALK Federacijos Valdyba

Lietuvių Dienos Adelaidėje

Pasiruošimas Lietuvių Dienoms lig šiol ėjo tyliai, bet intensyviai. LD Komitetas ir atskirų šakų pavienių parengimų vadovai atsidėję dirba, kad šios dienos praeitų ne mažesniu pasisekimu, kaip ir kitos. Lietuvių Dienos susideda iš šių pagrindinių renginių: 1. ALB Krašto Tarybos suvažiavimas gruodžio 29-31 dienomis, šiemet ypatingai svarbus, nes yra skiriamas ne tik Bendruomenės reikalams apsvaistyti, bet ir iškilmingai atžymėti ALB 30 metų sukaktį. Suvažiavime dalyvaus PL Bendruomenės pirmininkas Vytautas Kamantas.

2. Meniniai parengimai: Literatūros vakaras gruodžio 26 d. Jaunimo vakaras gruodžio 27 d. Teatro spektaklis - St. Santvaro Žvejai gruodžio 28 d. Tautinių šokių šventė gruodžio 29 d. Dainų šventė gruodžio 30 d. Lietuvių dailininkų - grafikų paroda, Tautodailės ir foto mėgėjų parodos, Adelaidės lietuvių muziejus.

Lietuvių meninė dalis yra plati, turtinga, tenkinanti kiekvieno skonį.

3. Sporto šventė - tradicinė Lietuvių Dienų dalis. Šiemet ji praturtinama lietuviško sportuojančio jaunimo iš JAV dalyvavimu.

4. Kiti suvažiavimai ir pasitarimai: Ramovėnų, mokytojų, jaunimo.

LIETUVIŲ DIENŲ ATIDARYMAS

Gruodžio 26 d. 11 val. ryto pamaldos šv. Pranciškaus Ksaverio katedroje. Šv. Mišias aukoja J. E. vysk. V. Brizgys, asistuojant Australijos lietuviams kunigams. Gieda Adelaidės šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas Nemiros Masiulytės - Stapleton.

Pamaldų tvarka, iškilmingumu, skaitymais ir kituo rūpinasi Adelaidės lietuvių klebonas kun. A. Spurgis. Visos mūsų organizacijos kviečiamos dalyvauti pamaldose su savo vėliavomis.

12.30 val. eiseną nuo katedros į Adelaidės miesto salę. Zygiuojame su vėliavomis, kuo gausesniu būriu - 10-12 minučių žygis. 1 val. iškilmingas Lietuvių Dienų atidarymas, dalyvaujant Pietų Australijos valstijos gubernatoriui K. Seaman, PLB Valdybos pirmininkui V. Kamantui, Australijos parlamentams, ministeriams ir kitiems. Programą atlieka solistai, deklamatoriai, tautinių šokių šokėjai ir Lituanija choras.

Specialus komitetas šio atidarymo pravedimui jau paruošė smulkia programą, scenos dekoracijas.

ŠŪKIS PASAULINEI TAIKOS DIENAI

"Laisvė", - tai tema, kurią Popiežius Jonas Paulius II parinko XIV-ajai Pasaulinei Taikos Dienai 1981-ais metais sausio pirmąją. Praešdamas Šventojo Tėvo nustatytą temą ateinančiai Pasaulinei Taikos Dienai, Vatikano radijas primena, jog jau Popiežius Jonas XXIII savo enciklikoje Pacem in Terris buvo iškėlęs laisvę kaip vieną svarbiausių taikos pagrindų. Kiti taikos pagrindai yra - teisingumas, tiesa ir meilė. Laisvę, kaip esminę sąlygą žmonijos pažangai ir gerovei praneša Vatikano radijas, yra taip pat iškėlęs Jonas Paulius II savo enciklikoje Redemptor Hominis, primindamas, jog kiekviename žmoguje yra įdiegtas laisvės troškimas. Taika be pagarbos laisvei yra neįgyvendinama. Kiekvienas pasikėsimas prieš tikrąją

į atidarymo iškilmes įėjimas yra nemokamas

Kviečiame visus Australijos lietuvius taip susitvarkyti savo keliones į Adelaidę, kad visi galėtų dalyvauti Lietuvių Dienų atidarymo pamaldose, eisenoje ir iškilmėse.

Ansett lėktuvai duos galimai geresnes kelionės sąlygas visiems vykstantiems į Lietuvių Dienas. Grupinės ar 45 dienų sąlygos yra geros.

Visus prašome kreiptis į savo vietines Ansett įstaigas, nurodant, kad vykstate į Lietuvių Dienas Adelaidėje.

ALD Komitetas

ARTINASI KALĖDOS ir sveikinimų rūpesčiai. Nebus jokio vargo, jei savo gimines, draugus, pažįstamus pasveikinsime per Tėviškės Aidas. Trumpas, tradicinis pasveikinimas tik \$ 5. atsiunčiant kartu su pasveikinimu. Nelaukime paskutinės dienos, atsiųskime pasveikinimus jau dabar ir visi sveikinimų rūpesčiai iš karto dings. Kalėdinius ir Naujųjų Metų sveikinimus dėsime į ruošiamą Kalėdinį numerį.

laisvę yra drauge ir pasikėsimas prieš taiką. Žmogaus ir tautų laisvės pažeidimai iššaukia nepakantumą, kuris, savo ruožtu, išsivysto į priespaudą, sukelia diktatūras. Parinkdamas laisvę kaip pagrindinę temą ateinančiai Pasaulinei Taikos Dienai Popiežius Jonas Paulius II siekia paskatinti visus geros valios žmones iškelti laisvę kaip esminę sąlygą taikos įgyvendinimui, geriau pažinti tikrosios laisvės reikšmę, reikalausti laisvės, ją ugdyti, ir, reikalui esant, apginti. Tikroji taika yra neįmanoma be susipratusių laisvų žmonių ir laisvų tautų! - Tai siekia pabrėžti Popiežius Jonas Paulius II, parinkdamas ateinančiai Pasaulinei Taikos Dienai temą - "Jei nori tarnauti taikai, gerbk laisvę".

LRTV

MILIJONAI MIRŠTA IŠ BADO

Vien tik Afrikos kontinente nuo maliarijos kasmet miršta milijonas vaikų, kai tuo tarpu tai ligai išnaukinti pakaktų dviejų milijardų dolerių, tai yra tiek, kiek pasaulyje per dvi dienas yra išleidžiama ginklams. Tai pažymėjo Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Kurt Waldheim New Yorke, atidarydamas tarptautinę konferenciją apie ginklavinimo varžybų pasekmes žmonijai. Kurt Waldheim atskleidė bauginančius statistinius duomenis: šiandien pasaulyje yra daugiau sprogmenų negu maisto baidantys žmonėms. Turimais maisto naikinimo ginklais galima būtų dešimt kartų sunaikinti visus žemės gyventojus. Šiandien pasaulyje ginklavinimui yra išleidžiama milijonas dolerių per minutę, kai tuo tarpu Pasaulinės Sveikatos Organizacijos numatymu, vien šiais metais ūkiniai atsilikusiųose kraštuose mirstų penki su puse milijono vaikų ligi penkerių metų amžiaus vien dėl negeriamo vandens vartojimo. Tarptautinė Maisto ir Žemės ūkio organizacija - FAO — apskaičiuoja, kad vien tik Afrikoje apie 70 milijonų žmonių nėra pakankamai apmaitinami su sunkiomis pasekmėmis jų pačių ir jų vaikų sveikatai.

LRTV

SACHMATININKAI DĖL KORCHNOI

Pasaulinio garso šachmatininkų ir įvairių tautų žmogaus teisių gynėjų iniciatyva Amsterdamo, Olandijoje, yra sudarytas tarptautinis komitetas, kuris rūpinsis padėti žymaus ruso šachmatininko Viktor Korchnoi žmonai ir sūnui iš Sovietų Sąjungos emigruoti į Vakarų. Viktor Korchnoi pasitraukė iš Vakarų 1976 metais ir dabar pastoviai gyvena Šveicarijoje, bet jo žmonai ir sūnui sovietų valdžia neduoda leidimo išvykti iš Sovietų Sąjungos. Korchnoi sūnus dabar yra kalinamas dėl atsakymo atlikti karinę tarnybą.

"PASTOGĖ" Nr. 1 — Lietuva, 1978 m.

Rašo Mindaugas Tamonis
(1940 — 1975)

ESAME

(Tęsinys)

4. Leisti religinius periodinius leidinius (mažiausiai du), - vieną bendrą, informacinį, kitą - diskusinio tipo.

5. Leisti statyti naujas bažnyčias, senas atrestauruoti, grąžinti apeigų atlikimui.

6. Leisti įvairaus pobūdžio idealistinę filosofinę, religinę, krikščioniškąją beletristinę ir kt. literatūrą, dvasiškai praturtinančią visus, - tikinčiuosius ir netikinčiuosius, - lygiagrečiai su ateistine.

7. Nutraukti bet kokią diskriminaciją religinių pagrindų (pedagogų, mokslininkų, menininkų, vadovų ir t.t.).

8. Prie Vilniaus universiteto atidaryti Teologinį fakultetą.

9. Lietuvoje pagrindines krikščionių religines šventes laikyti nedarbo dienomis.

Šioje programoje glūdintis pagrindinis principas - laisva, valstybės neformuojama, dvi-

jų moralių, dviejų pasaulėžiūrų - komunistinės ir krikščioniškosios konkurencija. Tam trukdantis atgyvenę, antikomunistiniai įstatymai, pvz. absurdiškas, pagrįstas slapta krikščioniškosios ideologijos, kaip labiau atitinkančios amžinuosius psichologinius asmenybės poreikius, baime religinių kultūrų įstatymais, - turi būti panaikinti, tuo pačiu panaikinant ilgalaikę didelės visuomenės dalies juridinę ir faktinę diskriminaciją. Ši kryptis atitinka bendrą pasaulinės evoliucijos tendenciją, jos įgyvendinimo reikalauja ir ateityje vis stipriau ir garsiau reikalauja po įvairių kataklizmų atgimstanti dvasinėje - intelektualinėje revoliucijoje visuomenės sąmonė. Jos laisvės ir šviesos troškimo nesulaikys jokia pasaulio jėga.

"SUKAKO 3 METAI"

Sukako trys metai nuo Mindaugo Tamonio mirties. Šią Vėlinių nuotaukos dieną užmirškime tuos, kurie norėjo jį matyti ligoniu. Tuos, kurie ir yra tikrieji ligonys, nes argi gali normalus žmogus taip, kaip jie, kankinti savo artimą? Tai juos reikia gydyti ir jų gallėtis - tų, kurie buvo Mindaugo budeliai ar budelių įrankiai ...

Šiandien mes jau suvokiame, kad jis bu-

vo ne mūsų lygmens žmogus, ir tas kasdieninis mastelis, kurį taikome sau ir kitiems, jam netinka. Daugelis dar ir dabar tebeklausia: argi nebuvo galima jam padėti? Kodėl jis pats nieko nedarė? kodėl stovėjo tylėdamas, kai jį žudė, kodėl nespriešino ir neprotestavo?

Stovėjo ir tylėjo - gaudamas smūgius, bet jį juos neatsakydamas. Mums tai nesuprantama. Betgi pirmieji krikščionys, įmesti į areną žvėrims, irgi tylėjo - tylėjo ir meldėsi.

Tik vieną vienintelį kartą, gal sunkiausią gyvenimo valandą, kai prievarta išgabenus jį ligoninėn, mirė motina, o "gydytojas" nenorėjo išleisti į laidotuves, jis pasakė savo kankintojui: "Aš jūsų negerbiu". Negerbiu ... - ir tame jis visas, jo santykis su žmonėmis, net su tais, kurie buvo jo priešai. Ne "nekenčiu", o "negerbiu", nes neapkęsti jis nemokėjo. Telioka tai kaip liudijimas, jog Kalno pamokslas tebėra gyvas ir dabar.

Giliau nei kiti pažino jis savo kartą, - kartą, gimusią karo metu, augusią pokario tvankumoje, - kartą technokratinę, su išklibusia pasaulėžiūra. Tai jai buvo skirta ŽINIA, pagrindinis jo gyvenimo kūrinys, o taip pat ir tiems, ateinantiems, penkiasdešimtyjų

Veikli Texas respublikonė

"Vienišos žvaigždės" - Amerikoje, Texas valstijoje yra palyginant maža lietuvių, tačiau lietuvis respublikonės Lilijos Grumulaitienės tvirtu ryžtu ir darbo dėka lietuvių vardas dažnai pasirodo spaudos puslapiuose. Ar tai moterų skyriuje kalbant apie lietuviškus patiekalus, ar politiniame skyriuje, kur iškeliama Lilijos Grumulaitienės darbai vietinės respublikonų partijos veikloje.

Ji su entuziazmu dirbo pirminiuose rinkimuose už ambasadorių George Bush tik Amerikos lietuvių respublikonų federacijos vardu, kaip komiteto vicepirmininkė ir kaip Montgamery apskrities vicepirmininkė. Šiai rinkiminei akcijai užsibaigus, susitiko keletą kartų su amb. George Bush, kuris ne tik jos, bet ir visų lietuvių pastangas jo kompanijoje labai vertino. Jis prisiminė labai šiltą susitikimą su lietuviais Clevelando konvencijoje ir pareiškė, jog tai buvo įspūdingiausias momentas jo rinkiminėje kompanijoje, kurio jis nepamirš.

Lilija Grumulaitienė aktyviai dirba vietinėje respublikonų partijos veikloje ir buvo organizatorė Montgamery apskrities respublikonų moterų sąjungos. Buvo išrinkta delegatė į Texas valstijos konvenciją ir dirba eilėje rinkiminių kompanijų.

Amerikos Respublikonų tautinių grupių tarybos pirmininkės Anna Chennault buvo paskirta koordinatore organizuoti tautinių grupių respublikonų veiklą Texas valstijoje. Amerikos Lietuvių respublikonų federacijos yra veiklos komiteto pirmininkė ir ir šių metų gegužės mėnesio tautinių grupių respublikonų suvažiavime Clevelande atstovavo lietuviams kaip federacijos delegatė.

Pavergtųjų Tautų savaitei artėjant darė žygius, kad Texas gubernatorius išleistų proklamaciją, pirmą Texas valstijoje. Birželio 20 d. Lilija Grumulaitienė, pasipuošusi tautiniais drabužiais, priėmė iš Te-

xas gubernatoriaus William P. Clements proklamaciją, skelbiančią Pavergtųjų Tautų Savaite. Šį sutikimą filmavo vietinė televizija ir aprašinėjo žurnalistai. Lilija Grumulaitienė išreiškė padėką gubernatoriui ir įteikė jam prisiminimui "Lithuanian Writers in the West" knygą.

Sie keli iškelti faktai parodė, jog nesvarbu, kiek maža mūsų bebūtų bet kurioj vietovėje, galima daug ką padaryti, tik reikia tam noro ir pasiryžimo. Lilija Grumulaitienė bando jungti ir vietos lietuvius ir turėjo jau pirmą pikniką Texas valstijoje.

Lilija Grumulaitienė yra mūsų Melbourne gyvenančių Antaninos ir Juliaus Petraičių duktė, kuri čia ištėkėjusi vėliau su vyru išvyko į Ameriką.

Reikia linkėti tik sėkmės ir ištvermės ateities darbuose Lilijai Grumulaitienei darbuojantis "Vienišos Žvaigždės" valstijoje lietuvių labui.

A.M.

JAUNIMO RELIGINIS ATGIMIMAS SOVIETUOSE

Sovietų Sąjungos komjaunimo laikraštis "Komsomolskaia Pravda" reiškia susirūpinimą dėl plintančio religingumo jaunimo tarpe. Laikraštis rašo, kad vis daugiau jaunų žmonių trokšta susituokti bažnyčioje ir daug jaunuolių atvirai nešioja ant kaklo kryželius. Net kai kurie komjaunimo organizacijos nariai nesivaržo pasikabinti ant kaklo kryželį. Ar tai normalu, klausia "Komsomolskaia Pravda", matyti jaunus vyrus ir moteris besituokiančius bažnyčioje. Kas gi vilioja jaunas poras eiti į bažnyčią, klausia laikraštis. "Komsomolskaia Pravda" per daug nesigilindama į religinio atgimimo jaunimo tarpe tikrąsias priežastis, tepažymi, jog turi būti stiprinama jaunimo tarpe ateistinė kova.

KAS YRA VLADAS ŠAKALYS

Jis pasiekė Švediją iš Lietuvos liepos 19 dieną, pėsčiomis ir slapstydamasis, per 20 dienų nuėjęs apie 600 kilometrų kelią, per Kareliją ir Suomiją.

Vlado Šakalio giliu įsitikinimu visi, kurie gali, turi likti Lietuvoje ir savo gyvenimu ir darbais kovoti už lietuvių ir Lietuvos laisvę. Deja, šis nusistatymas jam nebuvo įmanomas. Būdamas vienas iš 45 Maskvos memorandumą pasirašusių asmenų, jis buvo Sovietų saugumo tardytas ir birželio 1 dieną turėjo būti suimtas, ir jam grėsė 10-15 metų bausmė. Tai būtų buvęs ketvirtas jo nuteisimas. Nuo trylikos metų amžiaus jo susidūrimai su saugumo organais buvo dažni. Pagrindiniai kaltinimai: antisovietinė propaganda ir priklausymas antisovietinėms organizacijoms. Šakalys kalintas pirmą kartą nuo 1961 m. kovo 4 d. iki 1967 m. kovo 4 d., antrą kartą - nuo 1969 metų sausio 4 d. iki 1973 metų sausio 4 d.; ir trečią kartą kalintas nuo tų pačių metų, 1973 m. birželio 1 d. iki 1978 m. birželio 1 d. Jis praleido 16 savo gyvenimo metų Mordavijos, Archangelsko priiverčiamose darbo stovyklose ir Vlado dimiro kalėjime.

Vladas Šakalys asmeniškai kalėjimuose susitikęs kitus patriotus lietuvius politiškai subrendo, papildydamas motinos ir kitų lietuvių įdiegtą jausmą ir brendimą, gavo žinių apie Lietuvos praeities kovas už laisvę, Rusijos carų, lenkų ir vokiečių kryžiuočių pastangas Lietuvą nutautinti.

Vladas Šakalys yra gerai susipažinęs su užsienio lietuvių pastangomis padėti pavergtai tautai ir Lietuvos laisvės kovotojams, išblaškytiems po Rusijos kalėjimus, priverčiamąjo darbo stovyklas ir ištėrimų vietas. Jis pabrėžia padėką lietuviams laisvuose vakaruose už moralinę ir medžiaginę paramą kalinamiems ir jų šeimoms.

Lietuvos politinės bylos reikalu Vladas Šakalys yra nuomonės. kad nuo 1945 metų į užsienį išsikėlęs VLIKas nuolatos atstovavo Lietu-

vos pagrindį ir kovą už valstybinumą, ir šito kelio turi laikytis. Yra labai svarbu, kad Lietuvos laisvinimo kova užsienyje būtų vedama vieningai, sujungtomis jėgomis.

Vladas Šakalys Lietuvoje paliko žmoną Genovaitę (Laurinskaitę), penkių metų dukrą Indrą ir 9 mėnesių sūnelį Narimantą Vytį, ir motiną Oną Šakalienę. Jis tikisi, kad žinia apie jo laimingą pabėgimą yra pasiekusi jo artimuosius, bet yra ir giliai susirūpinęs savo artimųjų ateitimi ir saugumu, kurie niekuo nėra nusikaltę sovietiniam režimui.

Sustiprėjus lietuvių pasipriešinimui okupaciniam režimui, sovietai sustiprino represijas. Areštų banga paskutiniuoju metu ypatingai sustiprėjo ir stiprės ateityje. Okupanto represijos nukreiptos į įvairių įsitikinimų grupes ir pavienių asmenis, tad prieš visą lietuvių tautą. Į šį spaudimą Lietuva atsako susitelkimu. Pasipriešinimas tampa svarbesniu už bet kokius įsitikinimus, religinius ar intelektualinio lygio skirtumus. Lietuvių tautos istorijoje svarbiausiu reikalavimu tebeliko ne kaip gyventi, bet gyventi, ar išnykti.

Pirmas Vlado Šakalio susipažinimas su lietuvių išeivija įvyko spaudos atstovams susauktaime susitikime rugsėjo 2 dieną Vašingtone, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto patalpose.

Vladas Šakalys gimė Vilniuje, 1942 metų vasario 9 d. Iš profesijos jis yra optikas.

ELTA

SLAVŲ TAUTINIS KONGRESAS

Katalikų, stačiatikių ir protestantų kunigai dalyvavo Baltimorėje, JAV, rugpjūčio 22-24 dienomis slavų tautiniame kongrese žmogaus teisių klausimais. Tarp žymių politinių veikėjų ir kultūrininkų Kongrese kalbėjo Nobelio literatūros premijos laureatas rusas rašytojas Aleksandras Solženitsinas, kuris dar bar gyvena Amerikoje. Kongresas užbaigtas ekumeninėmis pamaldomis slavų liturgine kalba.

metų gimimo, tai mūsų vilčiai, naujai ir paslaptinai, davusiai mums Romą Kalantą.

Kas yra ŽINIA? Ar tai filosofinis veikalas, kuriame išdėstytos savo pažiūros į naujus ir nenaugus dalykus? Kaip jį vertinti? Ar rasime ten ką nors naujo ir dar negirdėto? kas patenkintų visada alkaną mūsų intelektualinį skilvį? Visa tai mes ten rasime, bet neieškokime vien tik to.

Mažoje kamarėlėje, naktimis, sulinkęs prie knygų, dirbo žmogus, kuris mus labai mylėjo. Ir rašė jį ne veikala, o išpažintį, gal — veidrodį, kuriame galėtume, jei to panorėtume — pamatyti ir savo kelią. Už tai buvo apmokėta gyvenimu tikrąja to žodžio prasme. Todėl žiūrėjime į jį iš tokio taško — ne tam, kad padaryti nuolaidą, o tam, kad suvokti, jog šio kūrinio vertė yra kitur, — ir žiūrėti į jį reikia kitaip.

Tai ir veidrodis, ir išpažintis, ir dar kai kas daugiau, ką galima pavadinti Dievo ilgesiu. Siela čia braunasi pro teosofijos tankmes, pro racionalistinių konstrukcijų labirintus, gal klysdama ir klupdama, bet vedama galingo šauksmo: "Eikite pas mane", nes aš esu Gerasis Ganytojas, kuris nupraus jums

akis Siloės tvenkinio vandeniu, ir "jūs praregėsite".

Filosofas profesionalas gal ras ŽINIOJE ir neišbaigtumo, ir eklektikos — viso to, kas taip svarbu akademikams ir visai nesvarbu trokštantiesiems gyvo žodžio. Nes ŽINIOJE yra gyvybė, yra moralinė ir intelektualinė jėga, kuri daro šį kūrinį AUTENTIŠKU savo kartos dokumentu ir paminklu.

Jam buvo lemta iki galo nueiti žmogiškąjį savo kelią, pasiekti tą pilnatvę, kurią ne daugelis pasiekia. Jis buvo ir poetas, — bet poetas, kuris suvokė žmogiškosios kūrybos ribotumą; prisiminkime O. V. Milašiaus žodžius apie savo poeziją: "Dieve, kaip tai žmogiška, per daug žmogiška!"

Įsiklausykime — kokia estetinė skaidra, kokia transcendentine pasaulio sutvėrimo vizija persiėviečia šios eilutės:

perlamutė šitie žodžiai ...
skaisčios baltos lūpos vėrės
kaip dangus į sielą — grožis
ir tyrumas ruglėgėlės ...

Filosofija jam buvo ne pažiūrų sistemos konstruavimas, netgi ne tiesos ieškojimas,

o greičiau būdas mylėti tiesą — tai, kas priimta vadinti gyvenimo filosofija.

Kaip aiškiaregys, šaukiantis į šviesą ir įspėjantis, jis negalėjo tylėti. Nes kaip gi kitaip galima suprasti paskutinį jo laišką į CK — mūsų akimis, beviltišką ir beprasmišką? Juo labiau, kad tame laiške jis neprašo, nereikalauja, bet — įspėja. Įspėja apie galimą nužmogėjimą, apie pasekmes to kelio, kuris vadinamas valstybiniu ateizmu. Prisiminkime, jog ir O. V. Milašiaus paskutinis kūrinys buvo jo apokaliptiškas laiškas popiežiui, kur savo regėjimuose poetas jau mato karo apstėtą Europą.

Štai tie trys laiptai, trys pakopos: — sau — kitiems — ŠVIESAI — kuriomis jis kopė, siekdamas atsako — kam esu? Ir jo mirtis tebuvo apoteozė nuostabiai vientiso gyvenimo, kurio kryptis — Dievop.

Mindaugas Tamonis ir Romas Kalanta, ir tie, kurie bus po jų, — tai stulpai, žymintys pokarinės Jaunosios Lietuvos nueitą kelią? Jie — tai mes, jie mūsų, ir mūsų — visiems laikams,

(Pabalga)

Naujos „Lietuvių Dienos“

„Lietuvių Dienos“ žurnalo rugsėjo mėn. numeris jau išsiuntinėtai skaitytojams, bendradarbiams ir platintojams. Šis numeris skirtas lituanistinėms mokykloms ir daugiausiai šioje srityje pasidaravusiame Kristijono Donelaičio Lituanistinių mokyklų Čikagoje direktoriui Julijui Širkai. Čia daug nuotraukų iš šiam darbui pasišventusių mokytojų veiklos lituanistinio švietimo srityje. Beletristikoje Marijos Tūbelytės - Kulman apysaka „Susitaikymas“, o poezijoje randame porą Juozo Keliuočio eilėraščių. Prano Pusdešrio iš Australijos sceninių variacijų „Sviesa nuo kalno“ tęsinį.

Anglų kalbos skyriuje Irenos Lukšytės - Goddard prisiminimų pluoštas apie gyvenimą Lietuvoje. Ritos Bereikaitės išpūdziai iš Tautinių šokių šventės. Straipsnis apie „Radio Liberty“ perkėlimą iš Miuncheno Vokietijoje į New Yorką, Lietuvių jaunimo demonstracijos prieš Sovietų pasiuntinybių

Vašingtone ir San Franciske.

„Lietuvių Dienos“ leidžia Antanas Skirius: 4364 Sunset Blvd. Los Angeles, CA 90029. Prenumeratos kaina \$ 18.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDAS

Aukotojai:

\$ 2827.93 Vytauto Aglinskio palikimas, po \$ 25 Dalia Didžienė, Antanas Morkūnas - abu nauji nariai, Br. Jurgelionis, J. Ruzgys, \$ 20 Danutė ir Viktoras bičiulio dailininko Henriko Šalkausko atminimui.

Tautos šventės proga iš Adelaidės po \$ 20 I. Dapšys - naujas šimtinkas, J. Donėla, po \$ 10 F. Adamonis, J. S. Bardauskai, V. Pipiras, K. Pocius, V. Ratkevičius, A.

Zamoiskis, po \$ 5 K. C. L. Gerulaitis, V. Kiverienė, J. Kutkienė, J. Poškus, E. Reisonienė, J. Sadauskas, kun. A. Spurgis, S. Urnevičius, J. Vitkūnas ir kiti po mažiau \$ 60.50.

Tautos šventės proga iš Geelongo \$ 25 A. Baltrūnas, po \$ 10 P. L. Obeliūnas ir A. Obeliūnas, po \$ 5 I. Dargvainis, St. Šutās, kiti po mažiau \$ 9.

Sveikinu naują šimtinką, naujus narius ir aciū visiems aukotojams.

V. Ališauskas
AL Fondo Iždininkas

SPORTAS

SPORTO ŠVENTĖ

MLSK VARPAS kviečia visus šachmatininkus, lauko tenisininkus, plaukėjus ir squasho žaidėjus registruotis šiai sporto šventei pas L. Baltrūną, tel. 857 9449, arba asmeniškai per jubiliejinį sporto balių spalio 11 dieną Lietuvių Namuose.

MLSK VARPO sekretorius

RAMOVĖNŲ KRIVULĖ

Momentas mirties šešelyje

(Tęsinys)

Vaikiškas jausmas užpildė mane. Apmąstau, kodėl jie nepaėmė mane. Tačiau kitos mintys jau sakė ką kitą. Koks čia gali būti specialus policijos dalinys iš mažo ūgio Kymanto arba šunvotėmis apaugusio Vytauto Grybo? Pagunda vis tik buvo labai didelė ir norėjosi pačiam pasisiūlyti, kad aš noriu būti kartu su savo draugu. Neabejoju dabar, kad mano likimą saugojio mano angelas sargas ir neleido man padaryti išsišokimų, kurie būtų kainavę mano gyvybę. Vokiečiai apėję mūsų dalinį išsirinco 12 vyrų. Jų pavardės yra užregistruotos įvairiose knygose. Rašau čia apie tuos, kuriuos gerai pažinojau.

SS kapitonas duoda komandą ir sargybiniai pradeda varyti tuos 12 vyrų link vartų į plento pusę. Už vartų stovi apdengtas sunkvežimnis. Išėjus už vartų, jie vėl uždaromi. Aš akimis seku Vytautą Kymantą. Staiga prie jo prieina vokiečiai kareivis ir su jėga nuplėšia kuprinę nuo Vytauto pečių ir sviedžia per aukštą tvorą atgal į žardį pas mus. Tai pastebi ir kiti vyrai. Tuoj man sako, ar matei, ar matei, ką tai čia reiškia? Sakau, kad ir aš nežinau, bet jau apima kažkoks baisus jausmas.

Šiuos 12 vyrų ir kartu koks tai karininkas daktaras apie kurį neužtikau niekur minint jo pavardės, suvaromi į tą sunkvežimį, užleidžiamas brezentas ir jis nuvažiuoja su savo kroviniu Vilniaus link, praeiviui nieko nepasakydamas, kas ten sėdėjo šio sunkvežimio viduje.

Greitai dingio iš akių tas dengtas sunkvežimis. Esesininkų grupė dar pasikalbėjo ten prie vartų ir paskui visi suėjo į administracinį pastatą. Vaikštinėjame truputį ne-

ramūs. Klausimas tas pats ant kiek vieno lūpų. Kur išvežė tuos 13 vyrų?

Nereikėjo ilgai spėlioti. Iš administracinio pastato vėl išeina ta pati esesininkų grupė. SS kapitonas, tas nesimpatiško veido vokiečiai, vėl šaukia „Dolmetcher“ - vertėją.

Ten vėl prisistato mūsų Skaisgiryš. Jis praneša, kad kapitonas reikalauja vėl stoti į savo vietas kaip ankstyvesnėje formacijoje. Kadangi jau žinojome tvarką, tai greitai ir išsiriaviavome. Iš to žardyje stovinčio pastato pasipila kitas būrys esesininkų (vėliau sužinojome, kad tai buvo vengrai), jie ginkluoti kulkosvaidžiais. Vienas iš jų neša kulkosvaidį, o kiti du vyrai iš šalių po dvi dėzes šovinių. Šis būrys esesininkų išsidėsto kokia 10 metrų atstume vienas kulkosvaidis nuo kito viduje žardžio, visiškai apsupdami mūsų rikiuotėje stovintį 310 bataljoną.

Iš kažkur pasigirsta gargaliuojanti vokiška komanda. Esesininkai kriste krinta prie atsuktų į mūsų pusę kulkosvaidžių. Ginklus atsukę į mūsų pusę sukrinta sągybiniai ant žemės ir lauko pusėje už spygliuotų vielų tvoros.

Sustingstame baimėje. Pas kiekvieną tai pati mintis. Dabar jau šaudys ... Niekas nebando protingai galvoti, kad vokiečiai tokioje formacijoje gali vienas kitą nusišauti — juk gulėjo mus apsupę iš visų pusių.

Kišenėje spaudžiu dar mamos nupirktą rožančių, su kuriuo nesiskyrčiau išėjęs iš namų.

Jaučiau, kad ir kitų vyrų lūpos juda maldos žodžiais. Palinkęs SS kapitonas atsiskiria iš savo grupės ir žengia keletą žingsnių į priekį.

Dar kita nesuprantama vokiška komanda ir girdime, kaip subraška šautuvų spynos - vadinasi įleidžia-

Rašo Antanas Kramilius

mi šoviniai į lizdą.

Mirtina tylą - laukiame pasipilant šūvių. SS kapitonas, kuris rėkavo vokiškai dolmetcherio, štai prakalba lietuviškai:

— Dėmesio, dėmesio! Gėdos atpirkimui 310 batalijono šūšaudyta 13 vyrų. Gėda atpirkta! Heil Hitler! Padaręs sukinį greitai su savo grupe nužygiuoja į esantį pastatą.

Stovime kaip žaibo pritrenkti. Šalia manęs tuščia Vytauto Kymanto vieta, kuris dar tik prieš kokią valandą kvėpavo ir kaip vien turtis tėvų vaikas nelaukė tokios baisios mirties. Sargybiniai sukilo nuo kulkosvaidžių ir išsiriaviavę vėl po tris sugrįžo į žardyje stovintį pastatą. Tik taisyk buvo duota komanda išsivaikščioti.

Spaudžiu kišenėje rožančiaus kryželį, o lūpose Sveika Marija, Motina Dievo ... melskis už mus dabar ir mirties valandoje ...

Veltui lauks motulė savo sūnaus Vytauto sugrįžtant į jų gražų ūkelį prie Lukšių miestelio. Jis jau nebegrįš niekada.

Mirtis ir man dar niekada taip arti nežūrėjo į mano akis.

(Pabaiga)

SYDNEY LIETUVIŲ KATALIKŲ KULTŪROS D-JA rengia

„TĖVIŠKĖS AIDŲ“ BALIŲ

spalio 18 d. šeštadienį 7 val. vak.

SYDNEY LIETUVIŲ KLUBE — BANKSTOWN
Programą atliks Sydnėjaus Dainos vyrų choras, vad. Br. Kiverio. Turtinga loterija ir malonus klubo patarnavimas. Gros klubo kapela. Laukiame visų!

Iėjimas nemokamas.

Rengėjai

= Adelaide. Šiais mokslo metais katalikų mokyklose Pietų Australijoje pasiekė rekordinį mokinių skaičių, praneša Katalikų švietimo departamento direktorius John McDonald. Dabar katalikiškose mokyklose čia mokosi 27.965 mokiniai, juos moko 1.444 mokytojai.

= Melbourne katalikų ir anglikonų arkivyskupai oficialiai lankys vieni kitų katedras. Katalikų arkiv. Little lapkričio 23 d. dalyvaus anglikonų šv. Komunijos pamaldose, o anglikonų arkiv. Dann lapkričio 30 d. dalyvaus katalikų katedroje iškilmingose Mišiose. Toks vietinis bendravimas sustiprina ekumeninę dviasią ir vienas kito nuoširdų draugiškumą.

= Brisbanės „The Catholic Leader“ rugsėjo 21 d. laidoje vėl mini persekiojimus Lietuvoje ir Klaipėdos bažnyčią, kurią Sovietų valdžia atėmė ir jos statytojus buvo nubaudęs griežtomis kalėjimo bausmėmis. Klausia, kur yra Pasaulio Bažnyčių Taryba ir Australijos Katalikų Teisingumo ir Taikos komisija, kai dėl tokio Sovietų veiksmo neprotestuoja.

= Jeruzalė. Priškrickščioniška vandalizmo banga siaučia Izraelyje: bažnyčių sienos nurašomos ne gražiais šūkiams, užpildinėjami kunigai, jų automobilių padangos supiaustomos, bet Izraelio valdžia į bažnyčių vadų skundus nekreipia dėmesio.

= Castel Gandolfo. Popiežių jo vasaros rezidencijoje aplankė Jordano karalius Hussein ir aptarė Jeruzalės padėtį, bet tų pasitarimų daviniai nepaskelbti. Arabai liko sujaudinti, kai Izraelis paskelbė Jeruzalę savo sostine su užimtąja Jordano valdyta dalimi. Vatikanas laikosi nuomonės, kad Jeruzalė, kaip šventas miestas krikščionims, mahometonams ir žydams, turėtų tarptautines garantijas.

= Loreto šventovėje Italijos rytų pakraštyje šiomis dienomis vyks ta XIX Italijos tautinė Marijos garbinimo studijų savaitė tema „Marija italų kultūros tradicijoje“ Marijos garbinimas turi gillas šaknis italų istorijoje ir kultūroje.

= Iš Lenkijos Konin miesto 14 jaunuolių atėjo į Romą pėsti pamatyti popiežių, padarydami tūkstantį ir du šimtus kilometrų per 40 dienų. Popiežius juos priėmė ir su jais pasikalbėjo.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Pirmajai Komunijai vaikučiai ruošiami sekmadieniais 10 val. ryto mūsų Parapijos Sekmadienio mokykloje. Tėveliai prašomi atvežti ir tuos savo vaikučius, kurie dar nelanko mūsų mokyklos, nes pagrindinių religijos žinių išmokymas ir paruošimas Pirmajai Komunijai yra labai svarbus.

Melbourno Lietuvių Katalikių Moterų Draugija Tėviškės Aidams paukojo \$ 300. ALK Federacijos Valdyba joms labai dėkoja už tokią didelę paramą laikraščiu.

A. A. Pranui Kazakauskui mirus Moe miestelyje, per laidotuves už jo vėlę šv. Mišias aukojo J. Mikštas, A. E. Eskirtai, O. Butauskienė, St. O. Drungilai.

A. A. Petras Maikauskas mirė rugsėjo 23 d. Po gedulingų Mišių Sv. Jono bažnyčioje, palaidotas Fawknere kapinėse rugsėjo 26 d. Liūdesyje liko jo brolis Povilas.

Povilas Gražys Moorabbin ligoninėje, Jam suteikti Ligonų Sakramentai.

A. A. Stepono Valio Albury mirusio atminimui Tėviškės Aidams \$ 10 aukojo A. S. Vinevičiai ir J. E. Lašaičiai. Ačiū jiems.

A. A. Domas KARPYS Adelaidėje mirė rugsėjo 25 d. - Lietuvių Parapijos Tarybos vicepirmininkas.

Tautos Fondo Atstovybė Melbournie surinkty aukų \$ 1.000 nusiuntė į Ameriką Tautos Fondo Centro Valdybai.

Parapijai aukojo:

Po \$ 100 Melb. Katalikių Moterų Draugija ir Kazė Damkienė, \$ 20 St. Eimutis. Religinei Šalpai testamentu paliko a.a. Vytautas Aglinskis savo turto dalį. Per testamentą vykdytojus šio palikimo gauta \$ 3098.40. Religinei Šalpai \$ 20 aukojo Br. Juodešienė.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Jūsų kun. Pr. Vaseris

Ieškoma lietuvių vaikučių prižiūrėtoja Melbournie. Skambinti telef. 419 6883.

A. A. PRANUI KAZAKAUSKUI

mirus, žmoną Mikaliną, gimines ir visą Latrobe Valley seniūniją giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Sale Seniūnijos lietuviai

A. A. ANTANUI PRANAČIUI

mirus, jo žmoną, dukras su šeimomis ir visas gimines giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Ona ir Benjaminas Duobai

AUSTRALIJA IR NAUJOJI ZELANDIJA

Maldos Apaštalavimas

Jo Sventenybė popiežius Jonas Paulius II spalio mėnesiui MA nariams skyrė sekancias intencijas: b e n d r a j a — kad mokslininkai — tyrinėtojai visuomet laikytųsi Sutvėrėjo moralinių dėsnių; m i s i j a — kad Evangelija asimiliuotųsi įvairiose kultūrose nepažeidžiant katalikų tikėjimo vėnigumo.

Trumpas rytmetinis aukojimas: Visa aukoju Tau, Švenčiausioji Jėzaus Širdie!

MOKSLININKAI NĖRA AUKŠČIAU MORALINIŲ ĮSTATYMŲ

Įvairios mokslo šakos mūsų pačių akivaizdoje pasiekė tokį nepaprastai aukštą išsivystymo laipsnį, apie kokį mūsų tėvai nė svajoti negalėjo. Paminėtina čia atomo suskaldymas ir jo pritaikymas tiek žmonių gerovei tiek jos pražūčiai. Arba kitas atradimas — laserio spinduliai, kurie gali būti panaudoti taip pat įvairiems tikslams. Pavyzdžiui, 1976 metais šių spindulių pagalba nuotolis tarp žemės ir mėnulio buvo išmatuotas net 15 centimetrų tikslumu. Šio spindulio pagalba ma tuojamos okeano gelmės, tyrinėjami planetų paviršiai, nekalbant jau apie jo pritaikymą praktiškams žmogaus reikalams bei kariniams tikslams.

Moksliniai išradimai neatsilikio ir gyvosios gamtos srityje, įvairiose biologijos ir medicinos šakose. Šie visi išradimai bei moderni techno-

logija jau tiesiogiai braunasi į žmogiškąjį kompleksą ir kartais kyla rimtas klausimas, kiek tai derinasi su Kūrėjo valia.

Šis didžiulis, svaiginantis mokslo ir technologijos išsivystymas liečia ir Bažnyčią iš moralinės pusės, nes jos išganingoji misija nukreipta į pasaulį, kuriame gyvename. Todėl spalio mėnesio intencija akcentuoja moralinę reikšmę, kokią šis nuolatinis progresas gali turėti. Ir vėl atgyja amžiais senas gundymas — iškelti žmogų virš visko, kaip aukščiausią, visąžinančią ir nepriklausomą būtybę, moralei gi skiriant tik šalutinę reikšmę. Išėity, kad pati žmonija, be jokios Aukščiausios Būtybės, savo protu kuria savo pačios amžinumą. Tokiu būdu modernūs mokslas ir technologinė pažanga netiesioginiai tveria žmogaus sąvoką, visai skirtingą nuo Kristaus Evangelijos. Tikrumoje, žmogus visuomet buvo ir bus ribotas tvarinys, reikalingas viršgamtinio išganymo. Ir vis dėlto, to riboto tvarinio širdyje, nežūrint viso jo progreso, yra įrašyta Tvėrėjo moraliniai įstatymai, privalomi mokslininkams.

Kun. S. Gaidelis, S. J.

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031.

Published by Mr. V. Laukaitis as the president of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 69 Devon St., Cheltenham Vic. 3192.

MIRĖ A. A. PRANAS KAZAKAUSKAS

Dienos eis, vėjai pūs,
upės plauks,
saulė leisis,
ir vėl patekėdama.
Tiktai žemė gimtoji
tavęs nesulauks,
laisvės ilgesio
saule spindėdama.

Rugsėjo 20 d. po sunkios galvos piktybinio auglio ligos Latrobe Valley ligoninėje, aprūpintas priešmirtiniais šv. Sakramentais, su šiuo pasauliu atsiskyrė Pranas Kazakauskas. Jis gimė 1919 m. Rygoje, palikęs čia Australijoje, skaudų savo vyro netekimo sielvartą pergyvenančią žmoną Mikaliną.

P. Kazakauskas buvo ne tik geras lietuvis, vietos seniūnijos narys, bet ir griežtai nusistatęs, principingas antikomunistas. Ilgus metus išdirbęs SEC metalo mechaniku tekintu, būdamas medžio apdailos talentingas mėgėjas, Moe kaimynystėje savo namus taip yra išpuošęs, kad jie galėtų būti gyvu pavyzdžiu, ką gražaus ir naudingo gali atlikti darbščios lietuviškos rankos.

Už velionio sielą gedulingas pamaldas su jautriu pamokslu atliko kun. Pr. Daukys. Kalbėjo Latrobe Valley seniūnė V. Koženiauskienė, Sale sen. E. Eskirtienė, ant karsto užberdama lietuviškos žemės dulkių žiupsnelį. Eilėrašcio posmu atsisveikino J. Mikštas.

Per laidotuvių pamaldas labai gražiai giedojo iš Melbourno atvykęs Lietuvių Parapijos choras, vadovaujant Petriui Morkūnui, vargonais palydint Zitai Prašmutaitei. Solistas Jurgis Rubas pagiedojo Kaip širdį tau skausmas ir Sanctus. Jo solo ir choro giesmės suteikė gražaus pasididžiavimo ir religinės nuotaikos.

● Sydnėjus. Grupė medicinos tyrinėtojų išrado vaistų nuo daugkartinės sklerozės, kuri paraližuoja nervų sistemą.

Gausi laidotuvių palyda, apgalvestaudama Prano netekimą, nuoširdžiai užjautė našlę Mikaliną. Pas kvi visus pakvietė šermentims.

Ramiai ilsėkis, Pranai, Viešpaties gailestingumo rankose, mums Tavo kūną rugsėjo 23 d. liūdnei palikus Trafalgar kapinėse; čia pat, prie Tavo rankomis prabangiai įrengtų namų, kuriuose likusiai vienišai Tavo gerajai Mikalinai linkime Dievo palaimos ir stiprybės.

—jms—

GEELONGAS

Ištekėjo JULYTĖ MIKOLAITYTĖ

Lietuviškų pamaldų metu šv. Jono bažnyčioje rugsėjo 20 d. kun. Pr. Daukys Moterystės ryšiu sujungė Jultę Mikolaitę ir Perry John Devery, abu katalikus, nors ir skirtingos tautybės, dalyvaujant beveik pilnai bažnyčiai dalyvių, vargonų muzikos palydoje.

Vestuvinė puota buvo suruošta Lietuvių Bendruomenės Namuose. Vaisėms sumaniai vadovavo melbourniškis Albinas Miškinis — jauniosios krikšto tėvas. Puota pradėta kapeliono sukalbėta maldą ir sveikinimo žodžiu. Salė buvo gražiai dekoruota, staliukai meniškai papuošti ir išdėstyti, tai muzikos kapelai grojant buvo apstu vietos, kai vestuvinių buvo gera šimtinė, daugiausia australų. Lietuvių svečių buvo net ir iš Šiaurės Amerikos. Tai nuotakos marmytės Anelės Mikolaitienės trys seserys atskridusios ir čia pirmą kartą susitiko po išsiskyrimo pokario metais Vokietijoje. Iš Kanados buvo Adelė Vileikienė, iš Amerikos Julė Arlauskienė ir Teresė Jankevičienė.

Julytė Mikolaitytė mokėsi mūsų Dr. Vinco Kudirkos savaitgalio mokykloje, dainavo Jaunimo chore, kuriam vadovavo Mečys Kymantas ir buvo Geelongo Jaunimo choro pasirodyme Lietuvių Dienų Jaunimo koncerte 1970 m. gale Melbournie. Ji dabar turi valdišką tarnybą Melbournie, o jaunas Devery yra technikas, turi irgi gerą tarnybą.

Dievo palaimos jauniems!

PD

ADELAIDĖS TEATRAS VAIDILA

spalio 12 d. sekmadienį 1.45 val. p.p.

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

Stato Vinco Krėvės dramą

ŽENTAS

Režisuoja Vytautas Opulskis

Kviečiame visus iš arti ir toli susipažinti su Vaidilos jaunosios kartos artistais ir vėl pasimatyti su mūsų mėgiamiausiais aktoriais.

Bilietai \$ 4. Platina F. Sodaitis telef. 569 9578

Melbournio Apylinkės Valdyba

SPORTO BALIUS

VARPO 30 METŲ JUBILIEJUS

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

spalio 11 d. šeštadienį 7.30 val. vak.

Karšta vakarienė, orkestras.

Įėjimas \$ 9. Jauniai, pensininkai \$ 6.

Bilietus platina L. Mackevičiūtė, telef. 560 6187, D. Mučienkaitė, telef. 534 4868.

Tautos Šventė Sydnėje

Tautos Šventės iškilmės vyko rugsėjo 14 d. Iškilmingas šv. Mišias St. Jacob's bažnyčioje aukojė kun. P. Butkus. Tautos Šventės mintimis gražų pamokslą pasakė kun. P. Martūzas. Pamaldose organizuotai dalyvavo su vėliavomis Ateitininkai, Ramovėnai, Sauliai, Skautai ir Sporto klubas Kovas. Šventiška nuotaiką kėlė galingai nuskambėjusios Dainos choro giesmės.

Prie bažnyčios Tautos Fondo atstovybės nariai: P. Protas ir J. Veteikis priminėjo aukas Tautos Fondui.

Minėjimo antroji dalis vyko Lietuvių klube 3 val. p.p. Minint trigubą sukaktį: 550 metų nuo Vytauto Didžiojo karūnacijos, 50 metų nuo Tautos šventės įvedimo Lietuvoje ir 30 metų gyvenimo Australijoje. Sydnėjaus Apyl. vald. pirm. Dr. A. Mauragis pasidžiaugė našiais mūsų bendruomenės darbo vaisiais, kur po 30 metų išeivijoje dar į Tautos šventės minėjimą susirinko per 300 lietuvių. Po kun. P. Butkaus invokacijos sekė turininga poeto Juozo Almio Jūragio paskaita. Meninėje programoje, akompanuojant Dr. R. Zakarevičiui, keletą dainų padainavo solistas Paulius Rūtenis. Savo poezijos kūrybos skaitė V. Kazokas. Keletą dainų atliko Sydnėjaus mėgėjų grupė "Tie patys", kuriems vadovauja J. Maksvytis.

Yra kuo didžiulis mūsų atsiektas laimėjimas šio krašte, bet negalime ir neapgailėti tų lietuvių, kurie neranda reikalo lankytis lietuviškoje pamaldose, neranda reikalo savo vaikučius mokyti tėvų

kalbos ir dar nėra aplankę Lietuvių Namų ar klubo. Į Šiluvos šventovę komunistų sprespaudoje Lietuvoje susirenka per 100 tūkstančių maldininkų. Idomu, kad čia Australijoje, turėdami savo kapelionus ir absoliučią laisvę tikėjimo išpažinimui, ta laisve ir tomis privilegijomis Sydnėje tik maža dalelė mūsų bendruomenės jomis pasinaudoja.

Kor.

SYDNĖJUS

MŪSŲ MIRUSIEJI

A. A. BRONIUS JUREVIČIUS

Rugsėjo 15 d. širdies priepuoliu staiga mirė Bronius Jurevičius, 72 m. Velionis buvo gimęs Rygoje 1908, XII. 29, kurio gyvenimą lydėjo tremtinio dalia.

Australijon atvykęs įsikūrė Sydnėjaus Fairfield priemiestyje. Dar Tautos šventės minėjimo dieną — rugsėjo 14 — giedojo bažnyčioje su Dainos chorą. Velionis Bronius mėgo dainą, muziką. Abu su žmona Stase buvo ilgamečiai Dainos choro nariai. Stasei Jurevičienei pablogėjus sveikatai, laikinai pasitraukė iš choro, bet Bronius sąžiningai lankė repeticijas iki paskutinės savo gyvenimo dienos. Liūdesyje liko silpnos sveikatos žmona Stasė, duklė Janė Kalgovienė su šeima. Liūdi dainos choras, netekęs mielo savo choristo.

Po gedulingų Mišių rugsėjo 17 d., kurias atnašavo kun. P. Butkus, Dainos choristai ir artimieji bei draugai palydėjo velionį į Rookwood kapines. Išsėkis Viešpaties ramybėje.

A. A. LIDIJA GASIŪNIENĖ

Rugsėjo 8 d. po trumpos ligos mirė Lidijs Dijokienė — Gasiūnienė, 52 m., kilusi nuo Kuršėnų. Liūdesyje liko duklė Edita. Velionė Lidijs buvo aktyvi Moterų Socialinės draugijos narė. Šių metų pradžioje buvo pradėjusi dainuoti Dainos chore, tačiau pasirodžius vėžio ligai, iš choro turėjo pasitraukti. Palaidota kun. P. Butkaus ir didelio būrio artimųjų ir pažįstamų rugsėjo 13 d. Rookwood Lietuvių sekcijos kapuose. Išsėkis Viešpaties ramybėje.

Kor.

MELBOURNAS

BENDRUOMENĖS

SUSIRINKIMAS

Spalio 5 d., sekmadienį, 2.30 val. p.p. Lietuvių Namuose šaukiamas ALB Melbourne Apylinkės specialus susirinkimas. Dienotvarkėje: Apylinkės Valdybos pirmininko pranešimas, Krašto Tarybos atstovų rinkimai. Balsus skaičiuojant — organizacijų pranešimai, Klausimai ir sumanymai.

Po susirinkimo bus rodoma Rygoje slapta padarytas filmas apie sovietų koncentracijos stovyklas. Kviečiame visus dalyvauti. Rinkime atstovus, kurie mums atstovaus per Lietuvių Dienas Krašto Tarybos suvažiavime, todėl jų išrinkime privalome dalyvauti visi Melbourne lietuviai.

Melbourn Apylinkės Valdyba

LIETUVIŠKOJI KNYGA

Lietuviškai knygai, dedant visas galimas pastangas įsikurti Melbourn Lietuvių Namuose patrauklų ir kultūringą būstą, tam kilniam reikalui aukų tebeprašant, aciu jiems, aukoję: \$ 500 lentynoms įrengti ir \$ 200 knygoms pirkti Lietuvių Kooperatinė Kredito D-ja "TALKA"; \$ 50 Melb. Soc. Globos Draugija, \$ 25 Melb. "Dainos" Sambūris, po \$ 20 Skautų "Džiugo" tuntas, St. V. Ribčiauskai, V. Grigonis, po \$ 10 Br. Vingrys, Vl. Ivaškevičius, \$ 2 XY, Jeršovo darbo kryžiatulpio miniatiūrą P. Maikauskas, 4 knygas V. Vaitkus, 1 knygą Pr. Binkus.

Salia ramovėnų prieškomunistinių knygų sekcijos, V. Vaitkaus rūpesčiu kaupiama skautinė lektūra.

Biblioteka atdara šeštadieniais 1-4 val., sekmadieniais 1.30-4 val. Kada Liet. Namuose nuo 2.30 val. vyksta renginys ar susirinkimas, kuriame bibliotekininkas dalyvauja, tuo metu biblioteka neveikia. Jei norima šaltinių ar B-nės bibliotekomis pasinaudoti pirmadieniais — penktadieniais, skambinti tel. 329 0297.

J. Mikštas
Bibliotekininkas

NAUJA AUSTRALIJOJOS LIET. FONDO VALDYBA

Papildant praėjusiam Tėviškės Aidių numeryje tilpusią korespondenciją apie Fondo metinį susirinkimą, rugsėjo 14 d. Lietuvių Namuose, nauja valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai: Arūnas Staugaitis — pirmininkas, Martynas Didžys — vicepirmininkas, Jonas Meiliūnas, junj. — sekretorius, Vincas Ališauskas — išdininkas, Algis Klimas — narys.

Koresp.

TAUTOS FONDAS

S Y D N Ė J U S

Tautos Šventės proga Sydnėje Lietuvos Laisvės reikalams aukoję: po \$ 20 kun. P. Butkus, E. Rašymas, J. V. Venclovai, A. Zilyis, J. Černiauskas, po \$ 10 A. Paulėnienė, V. Ruša, Dr. V. Kišonas, A. Lingė, H. Karvelienė, V. Bernotas, M. Petronis, M. A. Statkai, S. Jarembauskas, J. Putvinas, P. Grosas, B. Dr. V. Barkai, J. Ramanauskas, B. Paskočimas, \$ 7 P. J. Tallat-Kelpša, \$ 6 P. Beržinskas, po \$ 5 A. Savickienė, A. Jantauskas, J. Veteikis, V. Miniotas, A. Jasaitis, P. Andriukaitis, NN, A. Dudaitis, J. Slavėnas, V. Petniūnienė, Br. Žalys, C. P. Protai, J. Kušleika, Gel gadamčiai, J. Skuodas, E. E. Slieteriai, A. Šumskas, A. Jablonskis, A. Giniūnas, Baranauskas, A. Lokys, po \$ 4 A. Brunkienė, V. Stasiūnaitis, NN. Su mažesnėmis aukomis viso \$ 411.

Aciau visiems aukotojams.

TF Atstovybė Australijoje

Mirus Lidijs Dijokienė — Gasiūnienė, vietoje gėlių Tautos Fondui aukoję Danutė Biržienė \$ 10. Tautos Šventės proga Pavergtųjų Tautų komitetui aukoję \$ 10 Jonas Zinkus.

Kor.

MELBOURNAS

Tautos Šventės proga Melbourne ir apylinkėse lietuvių Tautos Fondui aukoję: \$ 100 V. Anišulis, \$ 50 A. Novickas, \$ 20 Kryžių šeima, po \$ 10 Z. Bričelis, A. Butkutė, N. Butkūnas, Ignas Dargvainis, R. Jurevičius, V. Miliauskas, P. Naujokaitis, Pr. Lazutka, J. Pranckūnas, St. Ribčiauskas, Br. Sadauskas, V. Stagis, A. Tamošiūnienė, J. Valiauga, Pr. Valionis, XY, po \$ 8 F. Ročius, J. Zonius, po \$ 5 Pr. Binkus, M. Biretėnė, M. Bumblys, J. Černiauskas, V. Lukaitis, J. Mecikas, J. Mikštas, J. Oželis, Pr. St. Pažereckai, Z. Prašmutaitė, XY, Z. Raudys, Alf. Ročius, Pr. Savickas, Pr. Svambarys, St. Stropus, A. Steponavičius, Br. Vagnas, Aug. Ročius, N. Rakštelis, P. Šekas, St. Šiuškus, J. Serapinas, Pranas Vaičekauskas, A. Zilinskas, Muceniekas, E. Manganavičius, J. Petratis, T. Selokienė, Valkienė, XY, po \$ 2 Mackevičius, P. Malikauskas, P. Mažylis, A. Raudys, B. Saulytė, P. Vaičaitis.

Sirdingai dėkojame visiems savo auka parėmusiems VLIKO vedamą Lietuvos Laisvinimo darbą.

Tautos Fondo Atstovybė Melb.

— Amerikos 37 kongresmanai ir 9 senatoriai padarė specialius pareiškimus JAV Kongrese, minint Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją prieš 40 metų prasidėjusią. Visų Atstovų Rūmų narių ir senatorių pareiškimai atspausdinti oficialiame JAV Kongreso leidinyje "Congressional Record". Šiuo metu labai svarbu, kad Pabaltijo pavergtųjų valstybių reikalas nėra užmirštas ir vis iš naujo iškeliama, kad pavergtieji dar nėra mirę.

Sydnėjaus Lietuvių Klube

16—18 East Terrace, Bankstown NSW Tel. 708 1414.

PRAMOGŲ TVARKARAŠTIS

Valgykla veikia trečiad., ketvirtad., penktad., šeštad. —

nuo 6.30 val. vakaro, sekmadieniais nuo 1.30 val.

Klubo valandos: Pirmad. - trečiad. 4 val. p.p. iki 10.30 v. v.

Ketvirtad. 4 val. iki 11 v. v., penktad. 4 val. iki 12 v. v.

Šeštad. 2 val. iki 1 v. ryto, sekmad. 12.30 v. iki 10.30 v. v.

Šeštadienio ir sekmadienio vakarais groja Populiari šokių kapela.

Nariai, kurie perka gėrimus didesniais kiekiais spiritinius gėrimus gauna 10% nuolaidos, o alaus 5%.

Antradieniais stalo tenisas.

Trečiadieniais šachmatai.

Ketvirtadieniais dvigubi "jackpotai".

Šokių vakaro metu ir valgykloje kiekvienu metu vyrai privalo dėvėti kaklaryšius.

Šokiai šeštadieniais nuo 8 val. vak. iki vidurnakčio.

Šokiai sekmadieniais nuo 7 val. vak.

Jei norėtumėte klube atšvęsti gimtadienį, vardines, sukaštaves, praneškite sekretoriui ar vedėjui, kurie tai progai mielai užsakys kapelą.

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS

FUNERALS OF DISTINCTION PTY. LTD.

17 RAILWAY PDE.

FAIRFIELD, NSW.

Tel. 724 5408. Veikia visas 24 valandas per parą.